

Бурят-Монголой ҮНЭН

ФЕВРАЛИН
27
ВОСКРЕСЕНЬЕ
1949 он

Сэн 20 мүнгэн

„Хүдөө ажыхы хурдан түргэнөөр нэргээн бэрдхоохо ба хүгжөөхэ ябадал болбол СССР-эй бүхы арадай ажыхы амжал татайгаар хүгжөөхэ ба арад зоной материална тэниглэн байдалы улам саашадань найжаруулха ябадалы хангахын зайлашагүй эрхэ нүхэсэл мүн...“

(ВКП(б)-гэй ЦК-гэй февральске Пленумэй тогтоолһоо)

Хүдөө АЖАХЫЕ ХҮГЖӨӨЛГЫН СТАЛИНСКА ПРОГРАММА

Дайнай бүлдэ хүдөө ажыхы хүгжөөн дэбдэ хэмжээнүүд тухай ВКП(б)-гэй Централь-Комитетэй түүхэтэй тогтоол хоер жэлэй урда 1947 оной февралин 28-да тунхаглагданан ха. Тингэжэ Ленин—Сталиной парти болбол үрэй газаргаралангы, мал ажалые нэргээн бодлогын ба саашадань хүгжөөлгын, мүн тэрэшэ-ажалшадай жаргалта байдалы улам найжаруулха большевистска программа советскэ арад-төө һэн.

1946 оной ган гасуур хада дайнай жэлүүдтэ хүдөө ажыхыда тохолодон бэрхшээлнүүн бүри ехэ болгонон байгаа. Дайн сэрэгэй ба ган дуурай хойшолоонуудые усадха гэгэн угаа хангалгатай зорилго социалистическэ хүдөө ажаруулха табигданан байха юм.

Богонихон болзор соо манай арад зондо элбэг эдэ-хоол, манай промышленствыда түүхэй ба гүрэндэ шухала эдэ-хоолой болон түүхэй шухала резервүүдые байгуулжа шадаха боломжо олгомоор хүдөө ажыхын хүгжээлтые гэгэн зорилгы ВКП(б)-гэй ЦК-гэй февральске Пленум табиһан байна.

Аус Пленумэй тогтоолы манай ороной ажал-уугаа ехэ найшаалтайгаар утган абаа. Бүхы ороной юм. Советскэ арад хүдөө ажыхыгаа нэргээн бодлогын саашадань хүгжөөхын түлөө тэмсэлдэ хамсы-шуужа оронхой. Манай промышленность зоноо деревнид туһаламжаа улам ехэдхэ, доктор, комбайн болон хүдөө ажыхын бусад мануууд бүри олоор бүтээн гаргагдан. Советскэ ашад Пленумэй тогтоолы дүргэхын түлөө эмгэйтэй шаангаар тэмсэгэ байна.

Игэрэн хоер жэл соо хүдөө ажыхынай асару амжалтанууды туйлаба. Февральска Пленум түүхэтэй тогтоолы дүргэлтэ болгоной аша түлэе манай орон бодого дээрнэ хаража байна. Унгэрэгшэ жэлдэ Советскэ Союз дотор ороно тогтоолуудай валова абгаса дайнай хэон тэхи 1940 оной хэмжээндэ хүрэн байха «Мүнөө арад зоние» талхаар бүрин хангахадна, ерээдүй сагта хэрэглэгдэх гүрэнэй ашагүй шухала запасууд байгуулагдаа гэжэ В. М. Молотов Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциын 31 жэлэй ойдо зориулагын элидхэл соогоо хэлэ һэн.

Бүхы оронойгоо ажалша таряашадтай хамта үрэй республикын колхознигууд ВКП(б)-гэй ЦК-гэй февральска Пленумэй түүхэтэй тогтоолы дүргэн түлөө тэмсэлдэ бага бэшэ амжалтанууды ашаа түсбөө үлүгэн дүргэһэн тухайда нүхэр шийда элидхэн мэдээсэһэн байна. Республика дотор хамтын мал ажалые хүгжөөхэ ба ашаг ша-нэ дээршүүлхэ хэрэгтэ 1948 ондо зарим тэдэ амжалтанууд хангагдаа. Түрүү аймагууд, колхоз-Чернояр, ферментүүдэй туйламанууд бүри ехэ юм.

Можай парти болбол февральска Пленумэй түүхэтэй тогтоолы бэлдүүлхэ хэрэгтэ бүхы таряашадые, хү-ажыхын бүхы хүдэлмэрилгэшэдые элсүүлнэ, шуужуула. Партийна организацинууд манай үндэхи ажалай дэбжээлтые толгойлоно. Февральска Пленумэй тогтоолы дүргэхын түлөө тэм-дотор хүдөө ажыхын гайхамшагта түрүүлүгэжэ, хэдэн олон хүнүүд Социалистическэ ажалай Геройн нэрээрэгдэ хүртэһэн ба орденууд медальнуудаар шагнагданан байна.

Хүдөө бүтээһэн юумэнэй ехэ. Гэгэшы, дайнай үлдэ хүдөө ажыхые хүгжөөхэ сталинска программые хэрэг дээрэ бүрин бэлүүлхын түлөө үшөө юумэ хэжэ еһотойбди. 1949 ондо хүдөө ажаруулха урда шэсы, бүри харюусалгатай зорилгонууд ашадна. Мүнөө колхозно таряашад хүдөө ажаруулха хүгжөөхын түлөө мурсыөндэ шэнэ уялганууды абана. Партийна, советскэ органоуд энэ мүсөөе хүтэлбэрилэн, улам үргэдхэхэ еһотой.

Дайнай бүлгэй сталинска табанжэлэй дүрбэдхи ажалай хабарай тарилгые зэбсэг түгэс бэлдэхэдэ ургахын ба тэрэниие жэшээтэ найнаар үргэхын түлөө, малаа эрхимээр ондо оруулхын түлөө тэмсэл —нотагуудтай бүхы партийна, советскэ органоудай зорилго болоно.

ВКП(б)-гэй ЦК-гэй февральска Пленумэй түүхэтэй тогтоолы хэрэг дээрэ бэлдүүлжэ, Эхэ оронойн хүсэ шадалые улам саашадань бэхижүүлхын түлөө, коммунизм тээшэ үшөө түргэнөөр дабшан түлөө тэмсэе!

ВМАСССР-эй Министруудай Совет Шулуутайн колхозхой коллективэй үсхэлые найшаажа, энэ ороногто модобэлдэхэлэй түсбэе дүргэхэ тушаа орофак баталаа. Тинхэ зуураа, Министруудай Совет стухановска дарын болзор соо модобэлдэхэлэй түсбэе дүргэхын тулада, модобэлдэхэлдэ дугуй байһан хүдэлмэрилгэшэдые хүсэлдүүлжэ, морино болон бусад транспорт дары эльгээ-мэнь аймгүйсэдкомуудые уялгалдан байна!

Кабанскын аймагай колхознигууд, МТС-эй хүдэлмэрилэгшэд ба хүдөө ажыхын мэргэжэлтэдэй УЯЛГАНУУД

«Колхозууд, МТС ба совхозуудай хабарай тарилгада бэлдэхэлэй ябаса тухай» СССР-эй Министруудай Советэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоолы зүбшэн хэлсээд, бидэнэр, Кабанскын аймагай колхознигууд, МТС-эй хүдэлмэрилэгшэд ба хүдөө ажыхын мэргэжэлтэд 1949 оной хабарай тарилгада жэшээтэ найнаар бэлдэхэжэ, тэрэниие эмхитэйгээр үнгэрэхын түлөө колхозууд болон МТС-үүдэй республиканска социалистическэ мурсыөвөө үсхэхэ гэжэ шийдээд, нимэ уялганууды абанабди гээбэл:

КОЛХОЗУУДАЙ ХАБАРАЙ ТАРИЛГАДА БЭЛЭДХЭХЭ ТАЛААР

1. Бүхы колхозуудай хабарай тарилгада бардам хүрэхэ тооной орооһото техническэ, тэжээлэй болон овошной культурануудай, тэрэшэлэн хартаабхын үрнэ хаалгы мартын 10 хүртээр дүргэхэ.

2. Колхоз бүхэндэ үрнэ сээрлэгэ болон тарилгын кондицида хүргэхэ хүдэлмэрилэгшэды март соо хүсэд дүргэхэ. Тинхын тулада таряа сээрлэгэ бүхы машинанууды дүрэн хүсөөрын хэрэг-лэхэ ябадал хангаха. Үрнэ үрнэ ургаха процент болон шадалы дээршүүлхын тулада академик Лысенкын методээр хүрэнгын таряа дулаасуулха.

3. Гүрэнэй складуудыа сортовой үрнэ юрын таряагаар, мүн колхоз хоорондын үрнэ андалдагы орын үдэрнүүдтэ дүргэхэ. Орооһото культурануудай тарилгы үргэлжэдэ сортовой үрнээр хэхэ ябадалы энэ жэлдэ бэлдүүлхэ.

4. Плуг, сеялка, борной, мүн тэргэ, хомут, тоног, мэшээр ба бусад эрэмсэгүүдэй заһабарилгы мартын 20-һоо хожомдонгүй найн шанартайгаар дүргэхэ.

5. Хабарай полевой хүдэлмэрилэгшэд эхилтэр поли дээгүүр 100 мянганһаа үсөөн бэшэ шарга наг шэбхэ зөөхэ, газарай хүрнэндэ оруулхын тулада 150 тонноһоо бага бэшэ үнэхэ, 100 тонноһоо бага бэшэ, шубуунай аргал суглуулха, аймагай колхозуудта 250 тонно минеральна үтгэжүүлгэнүүды зөөхэ ба саһа тогтоохо хүдэлмэриие нааяр дүргэхэ.

6. Полевой хүдэлмэрилэгшэд мори унаае бүхы хүсөөрын хэрэглэхын тулада тарилгын эхилдэхэ һара урид морид ба сарнуудаа амаруулжа, найн тэжээлдэ табиха. Мартын турша соо колхоз бүхэндэ шухала хэрэгтэй сар ба ашаг шэмэ багаар үгэдэг үнээдые хүлэжэ хургаха.

7. Хабарай тарилгада зориулан, колхоз бүхэндэ бүдүүн ба концентрирован тэжээл таһалха ба мартын 20 хүртээр тэрэниие хүдэлмэрилэхэ газартаа зөөгөөд, таряан ажалай бригадануудай бригадирнуудай харюусалгада тушаажа үгэхэ.

МТС-эй ХАБАРАЙ ТАРИЛГАДА БЭЛЭДХЭХЭ ТАЛААР

1. Трактор ба прицепной машина зэмсэгүүдэй заһабарилгы мартын 10 хүртээр эрхим шанартайгаар дүргэхэ.

2. Мартын 20-һоо оройтонгүйгээр хабарай тарилгын, пар хахалалгын үдэ хүсэд хүрэхэ тооной горючи ба түрхихэ тоһо МТС-тэ зөөхэ.

3. МТС-эй колхозуудтай договор баталалгы орын үдэрнүүдтэ дүргэхэ, тэрэниие колхознигуудай хамтын суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэхэ. Аймисполкомдо логоворнуудые хаража үзэлгэ ба регистраци хэлгы саг соонь дүргэхэ.

4. Мартын 10 хүртээр тракторна бригадануудые трактористнуудаар, прицепнигүүдээр, горючи зөөгшэд ба бусад хүдэлмэрилэгшэдээр хангаха. Үйлдэбэрин даалгабаринууд болон ошохо газарынь түргэнөөр хараалжа тракторна бригадануудта хүргэхэ.

5. Тракторна бригада бүхэниие горючи ба түрхихэ тоһо хэхэ амбартануудаар, тэрэшэлэн тоһодохо хэрэгсэлүүд болон ээр зэмсэгүүдээр, запасной частынуудаар хангаха. Бригадануудта нефть-продуктнуудые хадагалха эгээлэй складуудые бариха. Тракторна бригадануудые техническэ талаар хангахын тулада апрелин 1 хүртээр МТС-эй дэргэдэ автомашинатай хоер ба морин унаатай нэгэ нүүдэл мастерской бэлдэхэ.

ШЭНЭ ХЭМЖЭЭ-ЯБУУЛГАНУУД ХАРААЛАГДАНА

Хабарай тарилгада бэлдэхэл тушаа парти ба правительствын тогтоолы толгойлон газетин эрэнгэр, Баргажанай аймагай бүхы колхозуудта энэ тогтоолы шудалжа ба зүбшэн хэлсэхэ эхилэ. Суглаанууд дээгүүр тарилгада бэлдэхэлэй хүдэлмэрин ябаса тухай асуудалнууды хэлсэжэ, дугуй дунданууды дары усадха хэмжээнүүды хараална.

Аймагай олонхи колхозууд өөрын үрнэ бэлдэхэнхэй. Кировэй, Сталиной (Улан), Сталиной нэрэмжэтэ, «Красной Октябрь» (Баргажан), Чкаловай, Ворошиловай нэрэмжэтэ (Уро) колхозууд найн шанартай үрнэ хаанан байха юм. Гэгэшы, зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд «саг үшөө эртэ» гэжэ үрнэ хаалгы хожомдуулжа байна. Баянголой сомоной Карл Марксын, Энгельсын нэрэмжэтэ колхозууд «Заготзерногой» пункт-һаа үрнэ андалдажа абаха наряд үни абанан аад, мүнөшые хүртээр андалдажа дүргээдүй байна. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз 300 центнер үрнэ андалдажа байһан аад, мүнөө оройдоо 40 центнер андалдаад байха юм. Тэрэһнэ гадна, 668 центнер овесой үрнэ дугуутай. Колхозой түрүүлэгшэ Б. Санжеев, мүн аймагай хүдөө ажыхын таһагай хүтэлбэрилэгшэд дугуй хаагдаһан үрнэ хүсэлдүүлхэ тухай һай болтор ханалаа табягай байһаниие элнүүлгээ.

Хабарай тарилгада бэлдэхэл тухай ССР Союзы Министруудай Советэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй түүхэтэ тогтоолы бэлдүүлхын түлөө

Мартын 20 хүртээр колхоз бүхэндэ, тинхэдэ колхозуудта таряан ажалай бүхы бригада болон звенонуудта хүдөө ажыхын культурануудай ургасые дээршүүлхэ хэмжээ-ябуулгануудай түсэб зохоожо баталха ба энэниие заагагүй дүргэхэ ябадал хангаха. Мүн энэ болзорто Үйлдэбэрин түсэб табижа, таряан ажалай бригаданууд болон звенонуудта хүргэхэ.

Хабарай тарилгын эхилтэр механизаторска кадруудай хургуулинууд болон богони болзортой курсануудта 11 тракторист, таряан ажалай ба овошной бригадануудай 30 бригадир, 20 яровизаторнуудые хургаха. Энэһнэ гадна, семеноводческо, тамхи тарига ба газар уялдаг звенонуудай звеньеводуудай семинар үнгэрэхэ, тэрэшэлэн таряан ажал дээрэ хүдэлмэрилэгшэ бүхы колхознигуудые агротехническэ хуралсалда хабадуулха. Хабарай полевой хүдэлмэрин үдэ колхознигуудые культурна болборсон байра байдалаар хангахын тулада апрелин 1 хүртээр колхоз бүхэндэ полевой станууд болон тракторна вагончигуудые заһабарилжа түхээрэхэ, тэдэниие шухала хэрэгтэй культурна хэрэгсэлнүүдээр (литература, радиоприменник, шатар, даам, плакат, лозунг ба бусад) хангаха.

ХАБАРАЙ ТАРИЛГЫЕ ҮНГЭРГЭХЭ ТАЛААР

1. 5 мянганһаа үсөөн бэшэ гектар пар ба намарай пар дээрэ тарилгын урда тээ эртын борнойго хэхэ; 450 гектар болоомын зууурта эртын лушэни үнгэрэхэ; предлужнигуудтай тракторна плугуудаар 3 мянган гектар газар хахалха; 2 мянганһаа үсөөн бэшэ гектар орооһото культуранууды ба 200 гектар хартаабха яровизировагданан үрнээр тариха.

2. Хабарай тарилгы культура бүхэндэ тааруулагданан агротехническэ болзор соо, эрхим шанартайгаар үнгэрэхэ. Орооһото культурануудай тарилгы 15 үдэр соо дүргэхэ.

3. 1949 ондо колхоз бүхэндэ тарилгын түсэбэе культура бүхэнөөр дүргэхэ ябадал хангаха. Мүнөө жэлдэ шэниисын тарилгын таламайе недондойндо орходоо 10 процентээр үргэдхэхэ ба тэрэни тарилгы найнаар хахалагдаһан пар ба намарай пар дээрэ эрхим шанартай сортовой үрнээр хэхэ.

4. Тракторна бүхы хүдэлмэрилэгшэд түсэбэе агротехническэ болзор соо, эрхим шанартайгаар дүргэхэ ба үлүгэн дүргэхэ. Тинхын тулада бүхы тракторнууды хоер халаан соо хүдэлмэрилэхэ ба тракторист бүхэнэй халаанайнгаа нормые дүргэхэ ябадал туйлаха.

Үндэр ургаса хуряахын тулада тарилгын хойно-һоо найнаар харуулаха гээбэл:

а) намарай хара таряанай ба урда жэлдүүдтэ тариһан олон жэлэй ногооной тарилгы хабар борнойло, 2700 гектарһаа үсөөн бэшэ орооһото культурануудай тарилгын ургажа эхилхэ үдэ борнойло;

б) 1350 гектар тарилгада нотагай ба минеральна үтгэжүүлгэнүүдээр нэмэлтэ тэжээл үгэхэ; Хабарай тарилгы бургат үбнэ хоер улаа түхэ, ургасые таршаа хорхой болон бусад хоротойһоо хамгаалха хэмжээнүүды бэлүүлхэ;

Хабарай тарилгы саг болзор соонь, эрхим шанартайгаар үнгэрэхэ, тэрэни хойноһоо оролдоһото хариуһа эмхидхээд, энэ жэлдэ аймаг дотор дунда эрэгээр гектар бүриһөө 13,5 центнер орооһото культурануудай ургаса, тэрэ тоодо га бүриһөө 14,5 центнерһээ бага бэшэ шэниисэ, 120 центнер хартаабха, 130 центнер овош хуряаха.

Нүхэд, Бурят-Монголой колхознигууд, МТС-эй хүдэлмэрилэгшэд ба хүдөө ажыхын мэргэжэлтэд! Хабарай тарилгада жэшээтэ найнаар бэлдэхэжэ, тэрэниие эмхитэйгээр үнгэрэхын түлөө бүхэрес-публиканска социалистическэ мурсыөндэ оролсоел гэжэ бидэнэр таанарые уряалабди.

Бидэнэр дайнай бүлгэй сталинска табанжэлэй дүрбэдхи жэлдэ тогтууритай ба үндэр ургаса хуряахын түлөө хамаг бүхы хаба шадалаа элсүүлэхэбди.

Энэ уялганууд Кабанскын аймагай колхознигуудай, МТС-эй хүдэлмэрилэгшэдэй ба хүдөө ажыхын мэргэжэлтэдэй суглаанууд дээгүүр зүбшэн хэлсэгдэжэ, баталагдаба.

ВКП(б)-гэй Обкомдо

Политическэ, научна, уранһайханай, техническэ, хүдөө ажыхын ба бусад литературые арад зоной дунда үргэнөөр нэбтэрүүлхэ ба олоор тарааха зорилготойгоор ВКП(б)-гэй Обкомой бюро болбол мартын 1-һээ апрелин 1 хүртээр советскэ номууды тараан нэбтэрүүлгын нара үнгэрэхэ шухала гэжэ тоолобо.

Тус хары үнгэрэхэ практическа хэмжээ-ябуулганууд ВКП(б)-гэй Обкомой бюроогоор баталагдаа. КОГИЗ-эй республиканска отделени Улан-Удэ, Городок, Бабушкин ба Кяхта городуудта, Тарбагатайн, Мухаршэбэрэй, Сэлэнгын, Хориң ба Баргажанай аймагуудта, мүн тэрэшэлэн Галуута-нуурай шахтын хүдэлмэрилэгшэдэй поселогто номой базаар эмхидхэхэ; мартын 15 хүртээр Кабанскын, Закаменай, Сэлэнгын, Кударын ба Яруунын аймагуудта, Улан-Удэдэ (ПВЗ-гэй соцгородогто) номой магазинууды нэхэ; номой базарнууд ба шэнэ магазинуудта хэрэгтэй литературые аймагууд ба городуудта абаашаха; Ленин, Сталиной зохоолнуудта, ородой литературын классигуудай зохоолнуудта нэмэлтэ захилга эмхидхэхэ гэжэ даалгагдаба.

Бурмонкоопсоюз—бүхы районно ба сельскэ магазинуудта номой таһагуудые, тинхэдэ сельпогой лавкануудта—номой полконуудые эмхидхэхэ; Закаменай аймагта культотварнуудай магазин нэхэхэ; Бурмонкоопсоюзай культбазын дэргэдэ жэшээтэ склад-магазин эмхидхэхэ; холын бригаданууд ба гүүртэнүүдые, модобэлдэхэлэй участогууды хангахын тулада ном худалдаха нүүдэл наймаа эмхидхэхэ.

Союзпечатини отделени—номой витринүүдые эмхидхэхэ, «Ном—почтоор эльгэхэ» захилнууды дүргэхэ, ажалшадые литератураар хангаха. Литература ба газетэ, журналнууды тарааха хэрэгтэ туһалхын тулада хэдэ эхэн аймагуудта бригаданууды эльгэхэ гэжэ тус отделенидэ найшаан дуралдагдаба.

Советскэ уранзохоолшодой Союз ба Бурмонгиз болбол ВЛКСМ-эй Обком ба культурно-гэгээрэлэй эмхи-зургаануудай хэрэгүүды эрхилхэ Управлени-нэтэй хамта литературна вечер эмхидхэхэ. Тэдэ вечернүүд дээрэ: 1) В. Ажаевай «Москваһаа холо» ба Б. Полевой «Еһотой хүн тухай повесть» гэжэ зохоолнууды зүбшэн хэлсэлгэтэйгээр «Советскэ литература хадаа коммунизм байгуулхын түлөө тэмсэлдэ ажалшадые элсүүлхэ ба тэдэниие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ большевистскэ партиин зэбсэг мүн» гэгэн элидхэхэ; 2) «Формоороо национальна, удхаараа социалистическэ бурят-монгол литературын ургалта ба хүгжэлтэ» гэгэн элидхэл хэхэ болон «Зол жаргал тухай түгэ» гэгэн шүлгүүдэй сборнигы зүбшэн хэлсэхэ. Мүн тэрэшэлэн Х. Намсаревай «Алтан зэб» гэжэ повестине. Занграйн аймагай. «Улаан-Эрхрик» колхоздо, Ц. Галсановай «Шэнэ таряан» гэжэ шүлгүүдэй сборнигы Иволгын аймагай «Улаан Ороног» колхоздо зүбшэн хэлсэхын тула уншагдаба. Конференци үнгэрэхэ гэжэ Советскэ уранзохоолшодой Союзда найшаан дуралдагдаба.

Культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хэрэгүүды эрхилхэ Управленидэ—ВЛКСМ-эй горкомууд, райкомууд ба айкмуудтай хамта бүхы аймагуудай ба городуудай библиотекэнүүдтэ литературна выставкэнүүды эмхидхэхэ; библиолекторээр дамжуулан библиотекэнүүдтэ шэнэ номууды эльгэхэ; хүдөөтэй клубууд ба уншалгын байшануудта советскэ уранзохоолшодой эрхим найн зохоолнууды уншаха ба тэдэн тухай хөөрөлдөөнүүды эмхидхэхэ; аймагай библиотекэнүүдтэ дэргэдэ неделидэ нэгэ дахин уншагдай конференци үнгэрэхэ; республиканска лекционно бюрогой ба аймагуудай лекторскэ группануудтай туһаламжаар советскэ литературын гол асуудалнуудаар лекцинууды эмхидхэхэ гэжэ даалгагдаба.

ВЛКСМ-эй Обкомдо ехээн хэмжээ-ябуулганууд даалгагдаа. Аймаг бүхэндэ ном худалдаха 30-һаа доошо бэшэ комсомолууды томилохо; ном ба газетэнүүдэй тараалгы шалгахын тулада аймаг бүхэндэ хоер-хоер комсомолые реидэе бригаданууды эмхидхэхэ; культурно-гэгээрэлэй эмхи-зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдтэй хамта библиотекын хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөнүүды асуургажэ, тэдэнэрэй хүдэлмэриие найжаруулха асуудал зүбшэн хэлсэхэ; хэрэгтэй газартань библиотекэнүүды заһабарилха ба түхээрхэ воскреснигууды үнгэрэхэ; Н. Островскиин «Булад яжа хатуу-жааб», А. Фадеевэй «Залуу гварди» гэжэ романуудаар уншагдай конференцие Улан-Удэдэ үнгэрэхэ; бүхы комсомольско эхин организацинуудта сталинска шангуудай лауреадуудай зохоолнууды олоороо уншаха ябадал эмхидхэхэ.

Гэгээрэлэй Министерствын үнгэрэхэ хэмжээ-ябуулганууд мүн тодорхойлогдонхой. Хургуули бүхэндэ библиотекэ эмхидхэхэ, тэдэниие шухала хэрэгтэй литератураар хангаха.

Кинофикациян республиканска Управленидэ —Сталинска шангуудай лауреадуудай номуудай удхаар табигданан фильмуудтэ фестивал аймагууд ба городуудта эмхидхэхэ гэжэ найшаан дуралдагдаһан байна.

Советскэ номууды тараан нэбтэрүүлгын харын ябасы үргэнөөр харуулха гэжэ республиканска ба аймагай газетэнүүдтэ, мүн радиокомитетдэ дуралдагдаһан байна.

Д. Гунынов,
манай корреспондент.

Большевистскэ партиин алдарта басаган

1939 оной февралин 27-ой үдэр манай агууехэ большевистскэ партиин үнэн шударгуу басаган Надежда Константиновна Крупская наба бараван байна. Нүхэр Крупская болбол жушанай большевик ба манай партине, советскэ гүрэнниэ зохоон байгуулагша ашата багша Лениний хани нүхэрын ба дутын соратнигынь байгаа. Надежда Константиновнагай ажабайдалынь Ленин — Сталиний партиин гайхамшагта түүхэтэй нигта холбоотой юм.

Нүхэр Крупская 1869 оной февралин 26-да Петербург городто түрэнэн байна. 1890 ондо гү, али 19 наһатайдаа студентүүдэй марксистска кружокто ороо һэн. Тэрэнийгээ хүлээр хүдэлмэришэдэй үдэшин хургуулин багшаар хүдэлмэрилэн юм. Хурса шадмарар революцинон хүдэлмэриэ ябуулжа, хүдэлмэришэдэй дунда марксистын сурталыэ нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлдэг байгаа. Надежда Константиновнагай шашинар — нүхэр Бабушкин ба бусад революцинон тэмсэлэй түүхэдэ айхбаттар ехэ үүргэ дүүргэһининь эли.

1893 ондо Петербург городто В. И. Ленин ербэ, Тингэри, 1895 ондо Владимир Ильич болбол «Хүдэлмэришэн ангиэ сүлэһын түлэ тэмсэлэй Союз» эмхидхэн байгуулба. Нүхэр Крупская болбол энэ Союзай хүдэлмэридэ халуунаар оролсожо, революцинон хүдэлмэриэ бусалма зоригтойгоор ябуулан байна. Тэрэ хадаа революцинон листовкунуудыэ зохоодог, хэблэдэг ба тараадаг байгаа.

1895 ондо В. И. Ленин хаанта засагай полицияар арестовалагдаа һэн. Нүхэр Крупская В. И. Ленинтэй нигта холбоо ба бэшэг абалсалгыэ эмхидхэхээ Гадна, В. И. Лениндэ элдэб шухала номуудыэ оруулжа үгэдэг байгаа. 1896 ондо болоһон текстильшигүүдэй забастовкын хүлээр, Н. К. Крупская арестовалагдаһан байгаа. Долоон һарын турша соо түрмэдэ хуунаһын хүлээр Н. К. Крупская хаанта засаг болбол Минусинска районы Шувенское тосхондо сүлэһэн байна. Эндэ Н. К. Крупская агууехэ Ленинтэй хамта байгаа.

1901 ондо Надежда Константиновна болбол Владимир Ильич Ленинтэй хамта хилин саана гараван байна. В. И. Лениний революцинон агууехэ хүдэлмэришэдэй нүхэр Крупская халуунаар тусалдаг ба Ленинтэй үнэн соратнигынь мүн байгаа. Россидайн марксистска организацинуудта зориглогдохон В. И. Лениний директивүүдэ Н. К. Крупская ходоодо дамжуулдаг һэн. Надежда Константиновна болбол «Искра», «Вперед» ба «Пролетарий» гэжэ большевистскэ газетинүүдэй редакцинуудай харюусалгата секретаряар хүдэлмэришэ, марксистын сурталыэ дэлгэрүүлэхэ хэрэгтэ, революцинон тэмсэлыэ бадаруулжа хэрэгтэ өхөөхөн үүргэнуудыэ дүүгэһэн байна.

Партиин II, III ба IV съездиндэ бэлдэхэдэ, эдэ съездин хүдэлмэринүүдтэ Н. К. Крупская эдэбхитэйгээр хабаадаа һэн. Нүхэр Крупская 1905 ондо Россида ербэ, ЦК-гэй секретарь байһан ба подпольно хүдэлмэри ябуулан юм. 1905 оной революцинта халуунаар хабаадаһан байна. Хүлээрнь, ара реакцины үедэ хилин саана гараха баятай болоо һэн. Реакцины жэлүүдтэ, Н. К. Крупская революцинон хүсэнуудыэ эмхидхэн бэхижүүлэхэ талаар байһал ехэ хүдэлмэришэдыэ ябуулаа.

Партиин Пражска конференциин хүлээр революцинон хүдэлмэри бүри ехэ хүсэтэйгээр дэлгэрбэ. Энэ үедэ Н. К. Крупская революцинон хүдэлмэри эршэмтэйгээр ябуулдаг байгаа. Импералистическэ дайнда эсэргүү тэмсэлыэ Надежда Константиновна зоригтойгоор ябуулба. Уласхоорондын экзэнуудтэй Берндэ болоһон конференциин хүдэлмэридэ хабаадалса.



новна зоригтойгоор ябуулба. Уласхоорондын экзэнуудтэй Берндэ болоһон конференциин хүдэлмэридэ хабаадалса.

1917 ондо В. И. Ленинтэй хамта Н. К. Крупская Россида ербэ. Хүдэлмэришэн ангиин дунда нүхэр Крупская туйлай ехэ революцинон хүдэлмэри ябуулжа, большевистскэ партиин урянуудыэ революцинон ажалшадта ойлгуулдаг байгаа. Манай партиин VI съездин хүдэлмэридэ Надежда Константиновна эдэбхитэйгээр хабаадаа. Социалистическэ революциин илахын түлэ Н. К. Крупская ехэ хүдэлмэри хээ.

Октябрска Социалистическэ революциин илаһанай хүлээр, Надежда Константиновна хүдэлмэришэн, таряашалды коммунистическээр хүмүүжүүлэхэ хэрэгтэ өөрингөө бүхы шадбары, мэргэжэл ба дүй дуршлыы сүм үгэһэн байна. Социалистическэ соел культурыэ дэлгэрүүлхын түлэ эсшэ сусаашгүйгөөр тэмсэдэг байгаа. Ардай гэгээрэлэй хэрэгыэ ударидашадтай нэгэнини мүн байгаа. Советскэ засагай жэлүүдтэ соо Н. К. Крупская РСФСР-эй гэгээрэлэй Наркомадай коллегийн гшүүнээр ба Наркомой орлошоор үргэлжэ хүдэлмэрилэн байна. Надежда Константиновна болбол ВКП(б)-гэй ЦК-гэй гшүүн, СССР-эй Верховно Советэй депутат ба Президиумын гшүүн байһан юм. Габьяата ажалайнгаа түлэ Ленинтэй орден ба Ажалай Улаан тугай орденээр шагнадаһан байна.

Надежда Константиновна Крупская болбол Ленин — Сталиний партиин ба советскэ ардай алдарта үнэн басаган мүн.

ПАРТИНА АЖАБЫДА

Партиина эдэбхитэдэй суглааньяа

Февралин 2-то Кудара-Сомондо аймагай партиина эдэбхитэдэй суглаан болоһон байна. Тэрээн дээрэ ажалшадтай арадай дундахы хүмүүжүүлгын хүдэлмэриэ найжаруулжа талаар партиин организациин зорилгоноуд тухай асуудал хэлсэгдэ. Энэ асуудалда ВКП(б)-гэй айкомой секретарь нүхэр Собылин үгэ хэлэһэн байна.

Элидхэлшэ болон үгэ хэлэгшэд аймагай ажалшадтай дундахы олонитын-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэринүүдэй үшөөл доодо хэмжээндэ байһаниэ тэмдэглэ. Мүн колхозой хүдэлмэридэ мууса хандаа, өөрингөө үмсын зөри хогшоһы ехэдхэһын түлөө бүхы ханала табидаг ябадал элирүүлгэдэ. Иймэ гэгэдэнтэй сэдхэлээр энэ Зүйбишөөгэй, Сталиний эрэмжэтэ колхозуудта ха-яа ушардаг байгаа.

Мүн тинмэ үмсын ханаатай хүнүд харюусалгатай хүдэлмэридэ байгшадыхы дунда дайралдадаг байба. Жэшээнь, аймагай финансын тайлагы лаагша нүхэр Громов, бэлдхэлэй Министерствын түлөөлэгшэ нүхэр Кривоногорицын, аймагай Советэй гүйсэдкомой секретарь нүхэр Иванов гэхэ мэтэнууд болоно. Эдэнуэ үмсынгөө хэргэ хэдэн боло малнуудыэ колхозой газар дээрэ бэлшээдэг байханаа гадна, мүн сабшажа абаван үбөнэйһин түлөө колхозтой мүнөө хүрэтэр тоосоогүй байха юм.

Гадна зарим колхоз ба эмхидхэр-гэнуудта ажалай жаяг заршам эбдэдэг, өөрингөө гэр булын байдалда таарамжагүй харша ябадал ушаруулдаг ганса нэгэн хүнүүд илгэжээдээр элирүүлгэдэ. Эдэнын тоодо «Красный Октябрь» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Нечаев орохо байна.

Колхозой эхин парторганизаци хадаа нүхэр Нечаевай хэрэг үйлэе хаража үзэхэ зуураа, тэрэниэ партиин гшүүнүнээ хаяха тухай шийдхэбэри гаргаһан юм. Теэд, энэ хэрэгыэ хайтар хаража үзэнгүйгөөр орхижорхиһондо ВКП(б)-гэй айкомшы гэмтэй. Айкомой бюрогой зөөлөөр хандаһан-һаа боложо, партиин эргэдэ иймэ хамаархалгүй хүнүүд үшөөл үлэһэн байгаа. Гэбэл, «Красное знамя» колхозой түрүүлэгшэ байһан Ипатов, заготзернойго директор байһан Аносов гэхэ мэтэнууд болоно.

Нүхэр Собылинэй элидхэл тушаа үгэ хэлэһэн коммунистууд, илангаяа аймаг соохи культурно-гэгээрэлэй ба антирелигиозно хүдэлмэринүүдэй тон була байһаниэ тэмдэглэн шүүмжэлээ. Зарим колхозуудта культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулхын орондо, харин урданай гуримаар хэдэн хоного хурим түррэхэ хэжэ, колхозой ажал хатуулдаг ушарнууд үзэгдэһэн байна.

Аймаг дотор научно-гэгээрэлэй пропаганда ябуулагдадаггүй. Тэрэниһээ гадна научна темээр, биологическа наука тухай лекция ба элидхэлүүд уншагдадаггүй байна.

Үгэ хэлэгшэд хүдөөгэй интеллигентнэри дунда зарим партиина организацинуудай биратай хүдэлмэри ябуулдаггүй байһаниэ тон зүбөөр шүүмжэлэн байна. Ушарын, бэлдхэлтэй ба дүршэлтэй хэдэн олон багшанар, врачууд арад зоной дунда элидхэлүүдэ уншаха гү, али хөөрлөө хэжэ хүдэлмэридэ хабаадуулагдадаггүй байха юм.

Нүхэр Собылинэй элидхэл тушаа хамта 24 хүн үгэ хэлэжэ, хэдэн олон дутуу дунда зүйлүүдэ элирүүлэн гаргаһан байна.

ОЙЛУУЛАМЖЫН ХҮДЭЛМЭРИЭ НАЙЖАРУУЛА

Ахын аймагай Орлгой сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэхи партиина эхин организаци (секретарийн нүхэр С. Маланов) олонитын-политическэ хүдэлмэриэ найжаруулжа байна. Эндэ II хун агитаторууар хүдэлмэришэхэ зуураа, колхознуудай, илангаяа малшадтай дунда нилээд ехэхэн ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулан.

Эдэний хүдэлмэри нүхэр Маланов нара бүридэ 3 дахин өөрөө шалгажа үзөөд, саашанхи хүдэлмэри тушаа эли тодо заабари үгэдэг байна.

Партиина суглаан саг соогоо татагдадаг ба тэндэ шэнэ-шэнэ асуудалууд хэлсэгдэжэ, тус тусан шийдхэбэри гаргагдадаг юм.

Д. Иевс.

ХЭЗЭЭ НАЙЖАРХА ЮМ БЭ?

Мухаршэбэрэй аймагай Октябрска сельсоветэй «Улаан тугаа» колхозой дэргэдэ политургуули эмхидхэгдээр гурба нара боложо байна. Теэд энэ гурбан нара соо нүхэр Сталиний биографияе үзэжэ үшөө дүүргэдүй. Ушарын, политургуулида ябагдадай олонжин занягидаа ерэнгүй байшадат. Тэрээн дээрлээ хэдэн олон заняги болонгүй үнгарһэн байха юм. Иймэ харюусалгагүй ябадалыэ хаража ба мэдэжэ байгаад, тус тусуулине хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Ширя Эрдынеев ямаршы хэмжээ абаагүй байһаар. Политургуулида ябагдад идейно-политическэ мэдэрэлээ дээшлүүлхын түлөө ханалаа тон багаар табина. Энэ политургуулин хуралсалай хүдэлмэри хэзээ найжарха юм бэ?

Д. Дашнилов.

ВЛАДИМИР ИЛЬИЧ ЛЕНИН ТУХАЙ ФИЛЬМ

Владимир Ильич Ленин тухай документальна шэнэ кинофильм зохоон гаргагдаа. Мүнөө Улан-Удэ городой кинотеатруудта энэ фильм гаража байна.

«Владимир Ильич Ленин» гэжэ кинофильм агууехэ Лениний ажабайдал тухай, большевигүүдэй партине Лениний хайшан гээд байгуулан тухай, Ленин Сталин хоерой халуун зүрхэнийн хани барисаан тухай, тэдэнэй героическа ажал-ябуулга тухай, Лениний туг доро Сталиний хүтэлбэрээр ленинскэ захянуудыэ манай арадай амжалтайгаар бэлдүүлэн тухай дэлгэрэнгүйгээр хөөрөжэ үгэнэ.

Кино харагшадтай урдань гүнзгэе хэ урдашанартай событнууд татаалгаряагүйгөөр бэе бээе халан гарана.

Симбирск, Волга мүрэнэй эрьдэхи Симбирск город. Тэндэ Илья Николаевич Ульяновай байшан гэр наба ногоондо бүрхөөгдэнхэй харагдана. Эндэ Владимир Ильич 1870 оной апрелин 10-да түрэнэн ба эдир залуу наһандаа ажаһууһан байна. Энэ гэрэй доодо этаждан Илья Николаевичын кабинет.

Арадай училиштын директор байһан Илья Николаевичинда хурагшадын, хани нүхэдын ходоодо эрдэг, элдэб онин асуудалуудаар хөөрлэддэг байгаа. Эндэ бишинхан Володя Ульянов ород арадай эрхим түрүү хүбүүд, революцинон демократууд Беллинский, Добролюбов, Чернышевский гшээд тухай, арад зоной ажабайдалы найжаруулжа тухай хөөрлөөнуудыэ ехэ хонирхолтойгоор шагнадаг байгаа.

Владимир Ильич Лениний эжи аба хоерын эрдэм хургаалаар түгэлдэр түрүү хүнүүд байһан юм. Ильичын эжи Марья Александровна Ульянова өөһэдэньгөө үхибүүдтэ онин онин номуудыэ уншажа үгэдэг, арад зондо аша тунатай үнэн сэхэ ябадал тухай хөөрлэдэг, хүүгэдэ хүтэжэ музыкала хургадаг байгаа. Ульяновтанай үхибүүдэнь — Александр, Анна, Мария, Дмитрий, Владимир — булдаада революционерүүд болһон байна.

Владимир Ильичын өөрын компанато кино харагшадта ехэ хонирхолтой. Эндэ Ильич өөрингөө эрдэм хургаалыэ гүнзгээрүүлэн, элдэб олон номууды уншадаг байгаа. Стол дээрэн нэгэ зузаан ном дэлгээтэй. Лениний революцинон үзэл бодолгынь эндэ хүтэжэ эхилэн байна. Хаанни алахын тулада бэлдхэл хэжэ байһараа Александр ахынгаа саазалуулахда, 17 наһатай Володя Ульянов: «Үгы, билд имэ замаар ябахгүйбди. Ондоо замаар ябаха хэрэгтэй» гэжэ сэсэн мэргэнээр, бэрхээр хэлэһэн юм.

Казань. Александр хүбүүнэйгээ саазалуулаһанай хүлээр, Ульяновтан Казань город зөөжэ ошоно. Казанска университетэй юридическэ факультеттэ ороод, хуража эхилхэтгээ хамта Владимир Ильич революцинон кружогуудтай холбоо барисаа тогтоожо захална.

Уданшөгүй студентээрэй революцинон хүдэлмэридэ хабаадалсаһанайнгаа түлөө Владимир Ильич түрүүшынхөө арестовалагдажа, Казанска түрмэдэ оруулагдаа.

Петербургта түрүүшынхөө эрэхэдэ Ленин 23 наһатай байгаа. Полиция хоргодожо байжа, Владимир Ильич хүдэлмэришэдэй дунда хөөрлөөнуудыэ үнгаргэжэ, Марксын хургаалыэ тэдэндэ тайлбарилан үгэнэ, өөрингөө бэшэһэн листовкунуудыэ предприятинуудта тараана. Хүдэлмэришэн ангиэ сүлэһын түлөө Лениний байгуулан Петербургска союзай гшүүдтэй фото харагдана. 1895 ондо Петербургда Ленин хоердохе арестовалагдаһан байгаа. Эндэ түрмэдэ хуулаада, медицинскэ номой хууданууд дээрэ мүнүүдэнь хоорондо Владимир Ильич өөрынгөө гайхамшагта зохоонуудыэ бэшэһэн байха юм. Харанхы хашуу камерасоошы байхдаа Лениний революцинон ухаан бодолгонуудын улам бүри хүсэтэйгөөр орбыло.

Зүүн Сибирь. Минусинска округой Шувенское гэжэ тосхон. Дутын түмэр замһаа 500 модоной газарта, ой тайга соо хур саандаа булагдашан адалан гэрнүүд нашинлан харагдана. Саһан шуурган боложо байна. Сүлэлгэдэ зарагдажа эрбэн Владимир Ильич эндэхи нэгэ жинирэй тарашанай гэртэ байрлаһан байгаа. Эндэ 30 гаран гайхамшагта зохоолуудаа бэшэ. «Росси дотор капитализмын хүтэжэлтэ» гэрэн гүн удхата зохоолын эндэ бэшгэдэжэ дүүргэдэһэй. Росси дотор боложо байһан событнуудыэ Ленин сэсэн бэрхээр шэнжэлэн үзэжэ, херхо хурса тобилоолуудыэ хэнэ.

Сүлэлгынгөө дүүрэнэй түлээр Ленин хилин саана ошожо, «Искра» гэжэ газетэ гаргажа эхилэн, революцинон марксистын түлөө эрид хатуу тэмсэл ябуула. Лениний энэ тэмсэлдэнь агууехэ Сталин айхбаттар ехэ туһа хүргэдэг байгаа. «Тбилиси городто Сталиной байгуулан ноуса типографида Ленин ба Сталиной зохоолууд, газетүүд ба листовкунууд ород, грузинска болон армянска хэлэнүүд дээрэ хэблэгдэн гарана. Лениний хургаал хүдэлмэришэдэй дунда үргэнөөр дэлгэрэнэ.

1905 оной түүхэтэ революцинон событнууд экран дээрэ харагдана. «Потемкин» гэжэ бронесецын матросууд хаан засагта эсэргүүсэн бодожо, революциин талада ороно. Москвада зэбсэгтэ восстани болоно. 1905 оной декабрьда Таммерфорско партиина конференци дээрэ Ленинтэй Сталин түрүүшынхөө уулзана. Лениний дурдхалаар тус конференци хүдэлмэреэ түргэнөөр дүүргэжэ, революцинон хүдэлмэридэ хабаадалсаһын тулада делегатууд гэдэргээ яралтайгаар бусаһан байна.

«Владимир Ильич Ленин» гэжэ кинофильм агууехэ Лениний ажабайдал тухай, большевигүүдэй партине Лениний хайшан гээд байгуулан тухай, Ленин Сталин хоерой халуун зүрхэнийн хани барисаан тухай, тэдэнэй героическа ажал-ябуулга тухай, Лениний туг доро Сталиний хүтэлбэрээр ленинскэ захянуудыэ манай арадай амжалтайгаар бэлдүүлэн тухай дэлгэрэнгүйгээр хөөрөжэ үгэнэ.

Кино харагшадтай урдань гүнзгэе хэ урдашанартай событнууд татаалгаряагүйгөөр бэе бээе халан гарана.

Симбирск, Волга мүрэнэй эрьдэхи Симбирск город. Тэндэ Илья Николаевич Ульяновай байшан гэр наба ногоондо бүрхөөгдэнхэй харагдана. Эндэ Владимир Ильич 1870 оной апрелин 10-да түрэнэн ба эдир залуу наһандаа ажаһууһан байна. Энэ гэрэй доодо этаждан Илья Николаевичын кабинет.

Арадай училиштын директор байһан Илья Николаевичинда хурагшадын, хани нүхэдын ходоодо эрдэг, элдэб онин асуудалуудаар хөөрлэддэг байгаа. Эндэ бишинхан Володя Ульянов ород арадай эрхим түрүү хүбүүд, революцинон демократууд Беллинский, Добролюбов, Чернышевский гшээд тухай, арад зоной ажабайдалы найжаруулжа тухай хөөрлөөнуудыэ ехэ хонирхолтойгоор шагнадаг байгаа.

Владимир Ильич Лениний эжи аба хоерын эрдэм хургаалаар түгэлдэр түрүү хүнүүд байһан юм. Ильичын эжи Марья Александровна Ульянова өөһэдэньгөө үхибүүдтэ онин онин номуудыэ уншажа үгэдэг, арад зондо аша тунатай үнэн сэхэ ябадал тухай хөөрлэдэг, хүүгэдэ хүтэжэ музыкала хургадаг байгаа. Ульяновтанай үхибүүдэнь — Александр, Анна, Мария, Дмитрий, Владимир — булдаада революционерүүд болһон байна.

Владимир Ильичын өөрын компанато кино харагшадта ехэ хонирхолтой. Эндэ Ильич өөрингөө эрдэм хургаалыэ гүнзгээрүүлэн, элдэб олон номууды уншадаг байгаа. Стол дээрэн нэгэ зузаан ном дэлгээтэй. Лениний революцинон үзэл бодолгынь эндэ хүтэжэ эхилэн байна. Хаанни алахын тулада бэлдхэл хэжэ байһараа Александр ахынгаа саазалуулахда, 17 наһатай Володя Ульянов: «Үгы, билд имэ замаар ябахгүйбди. Ондоо замаар ябаха хэрэгтэй» гэжэ сэсэн мэргэнээр, бэрхээр хэлэһэн юм.

Казань. Александр хүбүүнэйгээ саазалуулаһанай хүлээр, Ульяновтан Казань город зөөжэ ошоно. Казанска университетэй юридическэ факультеттэ ороод, хуража эхилхэтгээ хамта Владимир Ильич революцинон кружогуудтай холбоо барисаа тогтоожо захална.

Уданшөгүй студентээрэй революцинон хүдэлмэридэ хабаадалсаһанайнгаа түлөө Владимир Ильич түрүүшынхөө арестовалагдажа, Казанска түрмэдэ оруулагдаа.

Петербургта түрүүшынхөө эрэхэдэ Ленин 23 наһатай байгаа. Полиция хоргодожо байжа, Владимир Ильич хүдэлмэришэдэй дунда хөөрлөөнуудыэ үнгаргэжэ, Марксын хургаалыэ тэдэндэ тайлбарилан үгэнэ, өөрингөө бэшэһэн листовкунуудыэ предприятинуудта тараана. Хүдэлмэришэн ангиэ сүлэһын түлөө Лениний байгуулан Петербургска союзай гшүүдтэй фото харагдана. 1895 ондо Петербургда Ленин хоердохе арестовалагдаһан байгаа. Эндэ түрмэдэ хуулаада, медицинскэ номой хууданууд дээрэ мүнүүдэнь хоорондо Владимир Ильич өөрынгөө гайхамшагта зохоонуудыэ бэшэһэн байха юм. Харанхы хашуу камерасоошы байхдаа Лениний революцинон ухаан бодолгонуудын улам бүри хүсэтэйгөөр орбыло.

Зүүн Сибирь. Минусинска округой Шувенское гэжэ тосхон. Дутын түмэр замһаа 500 модоной газарта, ой тайга соо хур саандаа булагдашан адалан гэрнүүд нашинлан харагдана. Саһан шуурган боложо байна. Сүлэлгэдэ зарагдажа эрбэн Владимир Ильич эндэхи нэгэ жинирэй тарашанай гэртэ байрлаһан байгаа. Эндэ 30 гаран гайхамшагта зохоолуудаа бэшэ. «Росси дотор капитализмын хүтэжэлтэ» гэрэн гүн удхата зохоолын эндэ бэшгэдэжэ дүүргэдэһэй. Росси дотор боложо байһан событнуудыэ Ленин сэсэн бэрхээр шэнжэлэн үзэжэ, херхо хурса тобилоолуудыэ хэнэ.

Сүлэлгынгөө дүүрэнэй түлээр Ленин хилин саана ошожо, «Искра» гэжэ газетэ гаргажа эхилэн, революцинон марксистын түлөө эрид хатуу тэмсэл ябуула. Лениний энэ тэмсэлдэнь агууехэ Сталин айхбаттар ехэ туһа хүргэдэг байгаа. «Тбилиси городто Сталиной байгуулан ноуса типографида Ленин ба Сталиной зохоолууд, газетүүд ба листовкунууд ород, грузинска болон армянска хэлэнүүд дээрэ хэблэгдэн гарана. Лениний хургаал хүдэлмэришэдэй дунда үргэнөөр дэлгэрэнэ.

1905 оной түүхэтэ революцинон событнууд экран дээрэ харагдана. «Потемкин» гэжэ бронесецын матросууд хаан засагта эсэргүүсэн бодожо, революциин талада ороно. Москвада зэбсэгтэ восстани болоно. 1905 оной декабрьда Таммерфорско партиина конференци дээрэ Ленинтэй Сталин түрүүшынхөө уулзана. Лениний дурдхалаар тус конференци хүдэлмэреэ түргэнөөр дүүргэжэ, революцинон хүдэлмэридэ хабаадалсаһын тулада делегатууд гэдэргээ яралтайгаар бусаһан байна.

«Владимир Ильич Ленин» гэжэ кинофильм агууехэ Лениний ажабайдал тухай, большевигүүдэй партине Лениний хайшан гээд байгуулан тухай, Ленин Сталин хоерой халуун зүрхэнийн хани барисаан тухай, тэдэнэй героическа ажал-ябуулга тухай, Лениний туг доро Сталиний хүтэлбэрээр ленинскэ захянуудыэ манай арадай амжалтайгаар бэлдүүлэн тухай дэлгэрэнгүйгээр хөөрөжэ үгэнэ.

Кино харагшадтай урдань гүнзгэе хэ урдашанартай событнууд татаалгаряагүйгөөр бэе бээе халан гарана.

Симбирск, Волга мүрэнэй эрьдэхи Симбирск город. Тэндэ Илья Николаевич Ульяновай байшан гэр наба ногоондо бүрхөөгдэнхэй харагдана. Эндэ Владимир Ильич 1870 оной апрелин 10-да түрэнэн ба эдир залуу наһандаа ажаһууһан байна. Энэ гэрэй доодо этаждан Илья Николаевичын кабинет.

Арадай училиштын директор байһан Илья Николаевичинда хурагшадын, хани нүхэдын ходоодо эрдэг, элдэб онин асуудалуудаар хөөрлэддэг байгаа. Эндэ бишинхан Володя Ульянов ород арадай эрхим түрүү хүбүүд, революцинон демократууд Беллинский, Добролюбов, Чернышевский гшээд тухай, арад зоной ажабайдалы найжаруулжа тухай хөөрлөөнуудыэ ехэ хонирхолтойгоор шагнадаг байгаа.

Владимир Ильич Лениний эжи аба хоерын эрдэм хургаалаар түгэлдэр түрүү хүнүүд байһан юм. Ильичын эжи Марья Александровна Ульянова өөһэдэньгөө үхибүүдтэ онин онин номуудыэ уншажа үгэдэг, арад зондо аша тунатай үнэн сэхэ ябадал тухай хөөрлэдэг, хүүгэдэ хүтэжэ музыкала хургадаг байгаа. Ульяновтанай үхибүүдэнь — Александр, Анна, Мария, Дмитрий, Владимир — булдаада революционерүүд болһон байна.

Владимир Ильичын өөрын компанато кино харагшадта ехэ хонирхолтой. Эндэ Ильич өөрингөө эрдэм хургаалыэ гүнзгээрүүлэн, элдэб олон номууды уншадаг байгаа. Стол дээрэн нэгэ зузаан ном дэлгээтэй. Лениний революцинон үзэл бодолгынь эндэ хүтэжэ эхилэн байна. Хаанни алахын тулада бэлдхэл хэжэ байһараа Александр ахынгаа саазалуулахда, 17 наһатай Володя Ульянов: «Үгы, билд имэ замаар ябахгүйбди. Ондоо замаар ябаха хэрэгтэй» гэжэ сэсэн мэргэнээр, бэрхээр хэлэһэн юм.

Казань. Александр хүбүүнэйгээ саазалуулаһанай хүлээр, Ульяновтан Казань город зөөжэ ошоно. Казанска университетэй юридическэ факультеттэ ороод, хуража эхилхэтгээ хамта Владимир Ильич революцинон кружогуудтай холбоо барисаа тогтоожо захална.

Уданшөгүй студентээрэй революцинон хүдэлмэридэ хабаадалсаһанайнгаа түлөө Владимир Ильич түрүүшынхөө арестовалагдажа, Казанска түрмэдэ оруулагдаа.

Петербургта түрүүшынхөө эрэхэдэ Ленин 23 наһатай байгаа. Полиция хоргодожо байжа, Владимир Ильич хүдэлмэришэдэй дунда хөөрлөөнуудыэ үнгаргэжэ, Марксын хургаалыэ тэдэндэ тайлбарилан үгэнэ, өөрингөө бэшэһэн листовкунуудыэ предприятинуудта тараана. Хүдэлмэришэн ангиэ сүлэһын түлөө Лениний байгуулан Петербургска союзай гшүүдтэй фото харагдана. 1895 ондо Петербургда Ленин хоердохе арестовалагдаһан байгаа. Эндэ түрмэдэ хуулаада, медицинскэ номой хууданууд дээрэ мүнүүдэнь хоорондо Владимир Ильич өөрынгөө гайхамшагта зохоонуудыэ бэшэһэн байха юм. Харанхы хашуу камерасоошы байхдаа Лениний революцинон ухаан бодолгонуудын улам бүри хүсэтэйгөөр орбыло.

Зүүн Сибирь. Минусинска округой Шувенское гэжэ тосхон. Дутын түмэр замһаа 500 модоной газарта, ой тайга соо хур саандаа булагдашан адалан гэрнүүд нашинлан харагдана. Саһан шуурган боложо байна. Сүлэлгэдэ зарагдажа эрбэн Владимир Ильич эндэхи нэгэ жинирэй тарашанай гэртэ байрлаһан байгаа. Эндэ 30 гаран гайхамшагта зохоолуудаа бэшэ. «Росси дотор капитализмын хүтэжэлтэ» гэрэн гүн удхата зохоолын эндэ бэшгэдэжэ дүүргэдэһэй. Росси дотор боложо байһан событнуудыэ Ленин сэсэн бэрхээр шэнжэлэн үзэжэ, херхо хурса тобилоолуудыэ хэнэ.

Сүлэлгынгөө дүүрэнэй түлээр Ленин хилин саана ошожо, «Искра» гэжэ газетэ гаргажа эхилэн, революцинон марксистын түлөө эрид хатуу тэмсэл ябуула. Лениний энэ тэмсэлдэнь агууехэ Сталин айхбаттар ехэ туһа хүргэдэг байгаа. «Тбилиси городто Сталиной байгуулан ноуса типографида Ленин ба Сталиной зохоолууд, газетүүд ба листовкунууд ород, грузинска болон армянска хэлэнүүд дээрэ хэблэгдэн гарана. Лениний хургаал хүдэлмэришэдэй дунда үргэнөөр дэлгэрэнэ.

1905 оной түүхэтэ революцинон событнууд экран дээрэ харагдана. «Потемкин» гэжэ бронесецын матросууд хаан засагта эсэргүүсэн бодожо, революциин талада ороно. Москвада зэбсэгтэ восстани болоно. 1905 оной декабрьда Таммерфорско партиина конференци дээрэ Ленинтэй Сталин түрүүшынхөө уулзана. Лениний дурдхалаар тус конференци хүдэлмэреэ

Хүдөө ажахы улам саашадань хүгжөөхын түлөө!

„ДАЙНАЙ НҮҮЛДЭ ХҮДӨӨ АЖАХЫЕ ХҮГЖӨӨН ДЭБЖҮҮЛХЭ ХЭМЖЭЭНҮҮД ТУХАЙ“
ВКП(б)-гэй ЦК-гэй ФЕВРАЛЬСКА ПЛЕНУМЭЙ ТОГТООЛ ГАРАННАА ХОЙШО ХОЁР ЖЭЛ БОЛОБО

☆☆

☆☆

☆☆

Колхознай хүгжэжэ байна

Р. НОРБОВЕЕ—Хорин аймгай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүүдэшэ

Хоёр жэлэй саада тээ манай колхозой бүхы гүшүүд ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй февральска пленумэй түүхэтэ тогтоолые зүблүүлжэ, колхозойнгоо саашаа хүгжэлтын замые хараалхан байна. Үнгэрэн хоёр жэл соо манай колхоз энэ түүхэтэ тогтоолые үргэлжлэн, бүхы ажалдаа хайн амжилтануудые туйлаа.

Манай колхозой хүгжэлтын замые удаахи баримтанууд хараалхан гээд: эбэртэ бодо мал талгай дайнай урда тээхи хэмжээтэ хүсөөд 40 процентээр, хони маан — 45 процентээр үлүү гарган байха юм. 1948 ондо адуу, үхэр, хонь, хонь, гахай, шувуу үхсэхэ гүрэнэй түсбэ бүхы үлүүлэн дүүргэгдэ. 1948 ондо 500-гаад үхэртэй байн аад, үхэр 800 үхэртэй, 1000 гаран хони ямаатай байн аад, 2752 хони ямаатай болоодни. Үнгэрэн жэлдэ иментальска үүлтэрэй 15 үнээ ба 1 залуу үхэр худалдан абаад, мүлөө племферма эмхидхэжэ байна.

Колхозой түрүү малшад Цыренца Цыбенов, наалишад Дугарова Чимитова бодон бусадай үнэн оролдолгоор мал ажалай ашаар эмэ дээшлүүлгэдэ. Нү, тоно, тушааха түсбүүд жэллээ үлүүлэн дүүргэгдэ, мүн колхознуудай ажалта үдэртэ элчингүүр хубаагдадаг болонхой. Үн-

гэрэн жэлдэ хоёр унага, табан тугал, олон тооной эшгэ, хурьга колхознигуудай ажалта үдэртэ нэмэлтэ түлбэри болгон үгөөдни.

ВКП(б)-гэй ЦК-гэй февральска Пленумэй түүхэтэ тогтоолые бөлүүлэн манай колхоз 1947, 1948 онуудта тарилгын талмайе дайнай урдахы хэмжээнтэй сасуулбал 30 процентээр үргэдхэн байна. Гэбэшье, тарилганаа үндэр ургаса хурьяа хэрэгтэ нилээд дутуу дундтай байнабди. Тини энэ жэлдэ эдэ дутуу дундануудые усадхахын түлөө тарилгада бэлдхэлэй хүдэлмэринэ хайнаар ябуулжа байнабди. Үрэн хүсэд хаагданхай. Плуг, борной, сепякэ, хомут тоног заабабарилгадаа дүүргэгдэ.

Колхознигуудайнгаа ажабайдалые хайжаруулхын, колхозоо культурна болбосон болгохын түлөө үнгэрэн хоёр жэл соо нилээд эхэ ажал бүтээгдэ. Электростанци, телефонно коммутатор, радиоузел хүдэлмэрилнэ. Колхоз дээрэмнай эхин хургуули бин.

Манай колхозойхид энэ жэлдэ өөһөдөнгөө ажалдахы дутуу дундануудые усадхажа, ВКП(б)-гэй ЦК-гэй февральска Пленумэй тогтоолой үндэсэ буури дээрэ шээ амжалтануудые туйлахын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэхэ байна.

„Колхозно байгуулалтада партиин гол шухала зорилго болбол хүдөө ажалай артелие саашаадаа эмхидхэлэй ажахын талаар бэхижүүлхэ, колхозуудай нийтын зөөрние арбидхаха ябадал болоо гэжэ тогтоохо.“
(ВКП(б)-гэй ЦК-гэй февральска Пленумэй тогтоолшо)

Шэнэ амжалтануудые туйлахабди

ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй февральска Пленумэй түүхэтэ тогтоол болбол партийна эхин организацинуудай урда тон харюусалгатай зорилгонуудые табиһан байгаа. Энэниие бөлүүлэн, манай колхозой партийна организаци үнгэрэн 2 жэл соо нилээд эхэ ажал хэһэн байна.

Коммунистууд колхозой мал, тарьян ажал дээрэ гээл харюусалгатай хүдэлмэринүүдые дүүргэхэ зуураа, бүхы колхознигуудай дунда энэ түүхэтэ тогтоолые ойлгуулха талаар агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэринэ үргэнөөр дэлгэрүүлэн юм. Ажалай жаг-заршамые бэхижүүлхэ, тэрэнэй эмхидхэлые хайжаруулха ябадал туйлагдаад байхадань, колхозой бүхы хүдэлмэри урагшатайгаар бүтэнэ.

Колхозойнай мал ажал нилээдгүй хүгжөө, Эбэртэ бодо мал үхсэбэрлэхэ талаар дайнай урда тээхи хэмжээ 133 процентээр, хони ямаа үхсэбэрлэхэ талаар 276 процентээр үлүүлжэ шадаабди. Мүн малай ашаг шэмэ дээшлүүлгэдээнэ байна. Хэрбээ 1946 ондо нютагай үүлтэрэй үнээн бүриһөө 320 литр хүн хаагдаһан байгаа наа, түүхэтэ тогтоолые бөлүүлхын түлөө малшадай бүхы хүсые элсүүлээд байхада, үнгэрэн жэлдэ үнээн бүриһөө дун-

да зэргээр 1530 литр хүн хаагдаһан байна.

Мал ба тарьян ажал дээрэ шалгаржа ябаһан түрүүшүүд наалишан Г. Трифонова, коммунист-огородник нүхэр Медведьев, комсомолцууд нүхэд Трифонова, Курдюкова ба бусад бүхы колхознигуудай дунда ажалай үлгэр жэшээ харуулхатайа хамта, агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэринэ хайнаар ябуулна. Манай партийна организаци болбол ажалай жаг-заршамые, эмхидхэлые хайжаруулхын түлөө оролдохотогоо хамта, мүн колхознигуудай ажабайдалые культурна болбосон болгохо хэрэгтэ эхэһэн анхарал хандуулаа. Шэнэ клуб, хүүгэдэй ясли, электростанци баригданхай. Айл бүхэн радиотой болоо.

Түүхэтэ тогтоолой гараннаа хойшо хоёр жэлэй оёе тэмдэглэхэ зуураа, манай колхозой партийна эхин организаци болбол колхозно бүхы ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ коммунистуудай үүргэ ба уялгы дээшлүүлжэ, саашанхи хүгжэлтын шэнэ шэнэ амжалтануудай түлөө тэмсэхэ байнэ

А. Каленых,
Иволгын аймгай ХVII партсездын нэрэмжэтэ колхозой партийна эхин организациин секретарь.

Трактор, машинууд заабаарилагдаа

Манай тракторна бригада үнгэрэн жэлдэ тракторна бүхы хүдэлмэринин түсбүүдые 178 процент дүүргэжэ, хайн амжалта туйлаһан байгаа. Бидэнэрэй хахалһан ба элдүүлһэн газар дээрээ «Авангард» колхозой гүшүүд үндэр ургаса хурьяа, гүрэндөө 18 мянган пүүд тарья тушаһан ба энэ жэлдэ хүсэд хүрэхэ үрнэ хааһан байна. Колхознигуудай ажалта үдэртэ тарья талхан элбэгээр хубаагдаа.

Манай бригада энэ жэлдэ өөһөдөнгөө бүхы хүдэлмэринэ улам хайнаар эмхидхэхэ ба харьяата колхозойнгоо хабарай тарилгые богони болзор соо дүүргэхэ аргатай. Тракторнуудай ба хүдөө ажахын машинуудай заабаари хайн шанартайгаар дүүргэгдэ.

А. Бурков,
Иволгын МТС-эй тракторна бригадын бригадир.

Гектарнаа 40 центнер тарья абахабди

Н. ЖИЛИН—Байкало-Кударын аймгай „1 Мая“ колхозой зөвөөд

Манай партиин Центральна Комитедэй февральска Пленумэй тогтоол болбол тарилгын талмайе ехэдхэхэ ба үндэр ургаса хурьяа ябадалые туйлаха тухайда тон тошбо ба наор заабаринуудые үгэлэн байна. Энэ заабаринуудые бөлүүлэн, манай колхоз дайнай урда тээхи хэмжээндэ орходоо хуряаггүй ехэ газарта тарилга хэдэг болоо.

Энэ эсэмэргэн тогтоолые манай колхозой хэрэргээр бөлүүлжэ байһые удаахи баримтанууд гэршэлжэ үгэнэ. 1946 ондо колхознай 5252 центнер ургаса (га бүриһөө 9 центнер) хурьяһан байгаа наа, 1948 ондо 9756 центнер (га бүриһөө 14 центнер) хурьяһан байна. Үнгэрэн жэлдэ гүрэндэ тарья тушаалгые саг болзор соонь дүүргэд, түсбэһөө гадуур 680 центнер тарья тушаагаабди. Колхознигуудай ажалта үдэртэ 1946 ондо 3 түхэриг 80 мүнгэ, 2,5 килограмм тарья хубааһан байгаа наа, үнгэрэн жэлдэ 6 түхэриг 25 мүнгэ ба 3,1 килограмм тарья хубаагаабди.

Хоёр жэлэй саада тээ колхозник бүхэн дунда жэшээгээр 280 ажалта үдэр жэл соо олоһон байгаа наа,

үнгэрэн жэлдэ 402 ажалта үдэр олоһон байха юм. Колхознигуудай ажабайдал хайжаржа, тэдэнэр баян шадалтай болоо. Мүнөө 163 колхознигуудай гэртэ электрын гэрэл носоно. Механизированнэ тээрмэ, пилорама хүдэлмэрилдэг болонхой. Загаһанай ажал эрхилжэ, үнгэрэн жэл соо 400 мянган түхэригэй олоо оруулаабди.

ВКП(б)-гэй ЦК-гэй февральска Пленумэй түүхэтэ тогтоолые бөлүүлжэ, ажалта үдэр гаргалгые гуримшуулха талаар, ажалда шалгарһан колхознигуудые урмашуулан нэмэлтэ түлбэри үгэхэ талаар, артелиин Уставые сахиха талаар манай колхоз дээрэ нилээд эхэ хэмжээ-ябууланууд бөлүүлгэдэ. Энээнэй ашаар колхознай эмхидхэлэй ба ажахын талаар бэхижэһэн байна.

1949 ондо тарьянай үндэр ургаса хурьяа тэмсэл эхилэнхэй. Минии хүтэлбэрилдэг зөвөө үнгэрэн жэлдэ 62 гектар талмайаа ба бүриин 32 центнер тарья хурьяһан юм. Энэ жэлдэ гектар бүриин 40 центнер тарья хурьяһын түлөө тэмсэхэ байна.



БҮРАТ ДЭЭРЭ: Мухаршөбөрэй аймгай «Красный Заган» колхозой моринвой-товарна племенной фермын адуушан нүхэр Будыков Хөжөнгын аймгай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой эрхим адуушан Цыдыповтай хөөрөлдөжэ байна. М. Миневсий фото.



БҮРАТ ДЭЭРЭ: Социалистическэ Ажалай Геройнууд—Иволгын аймгай Мологовой нэрэмжэтэ колхозой зөвөөд нүхэр Трубочников ба тарьян ажалай бригадын бригадир нүхэр Тугутов гэгшэд. М. Миневсий фото.

ТҮҮХЭТЭ ТОГТООЛЫЕ ХЭЛБЭРИЛТЭГҮЙГӨӨР БЭЛҮҮЛХЭ

Эхэ оронойнай экономикаса үзэ шадалые саашадань бэхитүүлжэ, ажалшадай ажабайдалые хайжаруулха болон колхозно бэйгуулалтые улам баталдаха тухай ВКП(б)-гэй ЦК-гэй февральска Пленумэй түүхэтэ тогтоолые манай ороной бүхы ажалшад олохон хэзэ хайшаалтайгаар уртаа хэнэ тогтоол гараннаа хойшо хоёр жэл үнгэрбэ. Манай партиин гаралтай энэ тогтоол хадаа хүдөө ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ ажабайдалые эмхидхэгшэ ба элсүүлгэшэ, дээрлэгшэ ба зоригжуулагша хүсэ болоо.

Д. ЭРДЫНЕЕВ,
ВКП(б)-гэй Обкомой хүдөө ажахын таһагые дагшша

3 мянган гектараар, улаа ба тоһо-то рыхий тарилга 700 гектараар үргэдхэгдэбэ. Энэ үе соо республикын тарьян ажал дээрэ үндэр баян ургаса туйлаһан 17 түрүүшүүд Социалистическэ Ажалай Геройн нэрээр гэгдэ хүртэһэн ба тэдэнэрэй жэшээ дагажа ябаһан хэдэн зуугаад колхознигууд орденууд ба медальнуудаар шагнагдаһан байха юм. Манай орон дотор суутай болоһон нүхэд Киселев, Бубеев, Чойропов ба бусадай ажалые шудалжа, өөһөдөнгөө дүй дүршэлые дээшлүүлжэ байһан Бичурын аймгай «КИМ» колхозой зөвөөд Улзугев, Байкало-Кударын аймгай «1 Мая» колхозой зөвөөд Жилин шэнги түрүүшүүд үдэрһөө үдэртэ олошоржо байна. Аймгуудай ба колхозуудай партийна организацинууд болбол февральска Пленумэй түүхэтэ тогтоолые бөлүүлэн, үндэр ургаса туйлаха ба мал ажалые хүгжөөхэ ябадалда колхознигуудай хүсэ шадалые элсүүлэн социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлэ. Хүдөөгэй коммунистууд өөһөдөнгөө ударидахы үүргэнүүдые эээлжэ, энэ мүрысөөндэ түрүүлэн ябанад.

Мал ажалые хүгжөөхэ талаар манай республикын колхозууд ба совхозууд амжалтануудые туйлаһан байна. 1946 онойхидо орходоо 1948 ондо адуу моринной тоо толгой 5,4 процентээр, эбэртэ малай тоо толгой 17,4 процентээр, хони ямаадай тоо толгой 23,1 процен-

тээр, гахайн тоо толгой 4 дахин шахуу олошорһон байха юм.

Түрэхэ малые ороондо оруулха ябадал хайнаар эмхидхэгдэжэ болоо. Ахын аймгай колхозууд бүхы дээрээ 100 гүнээ 82 унага, Мухаршөбөрэй аймаг — 100 үнээн-нээ 94 тугал, Иволгын, Яруунын, Бичурын, Байкало-Кударын, Кабанскын аймгуудай колхозууд — 100 хонин бүриһөө 100 гаран хурьга абаа.

Малай ашаг шэмые дээшлүүлхэ, үүлтэрые хайжаруулха талаар эхэһэн хэрэгүүд бүтээгдэбэ. Үнгэрэн 2 жэл соо республикын колхозууд дээгүүр үүлтэртэ малай фермэнүүд эмхидхэгдэ. Кяхтын аймгай бүхы колхозуудай наалишад үнгэрэгшэ жэлдэ һу хаалгы ба 2 дахин шахуу ехэдхэбэ.

Сэлэнгын аймгай Юрөөгэй сомоной Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой наалишад үүсхэлээр үнгэрэн жэлдэ һу хаалгы ехэдхэһэн ба хүнэй-товарна фермэнүүдэй ажалые хайжаруулхын түлөө социалистическэ мүрысөөн дэлгэржэ, түрүү наалишад тон эхэ амжалтануудые туйлаһан байна. Мүрысөөе үүсхэн тус колхозой племферма симментальска үүлтэрэй үнээн бүриһөө 2 мянга гаран литр һу нааһан байха юм. Энэ фермые дагшша БАМАСС-эй Верховно Советэй депутат Долгоржап Эрдынеева фермынгээ бүхы ажалые шадмар хайнаар хүтэлбэрлэнэ.

Мал ажалые хүгжөөхэ түсэбые оло үлүүлэн дүүргэһэн ба дайнай урда тээхи хэмжээе хүсэһэн колхозууд манайда олон. Һүлэй жэлнүүдтэ республикын колхозуудай 2 мянга гаран колхознигууд «Республикын эрхим малшан» гэһэн

хүндэтэ нэрээр гэгдэ хүртэһэн ба 19 малшад орден ба медальнуудаар шагнагдаһан байна.

Үнгэрэн жэлэй турша соо республикын колхозуудта хэзэн олон электростанцинууд, радиоузелнууд, телефонно коммутаторнууд баригдаа. Олохон колхозуудта пилораанууд, станогүүд, механизированнэ тээрмэнүүд хүтэлмэрилнэ. Республикын МТС-үүд тракторна хүдэлмэринэ бараг хайнаар ябуулдаг болонхой. 1946 онтой жэшээбэл 1948 ондо (зөөлөн халалгада оруулжа тоолобол) 250 мянган гектар газар үлүү ехээр хахалагдаһан байна.

Республикын колхозууд 1947, 1948 онуудта гүрэндэ тарья ба хүдөө ажахын бусад продуктуудые тушаалгы саг болзор соонь дүүргэжэ, ехэнүүд амжалтануудые туйлаа. Колхознигуудай ажалта үдэрэй үнэ сэн дээшлэжэ, тарья талха, хүн, тоһон, мяхан ба бусад продуктууд ехээр хубаагдааг болобо.

Республикын партийна, советскэ организацинуудай хүтэлбэри ба ударидала доро колхозууд ажаал-эмхидхэлэй талаар бэхижүүлгэдэжэ, хүдөө ажахын артелиин Уставые элдэхэ ябадалууд усалдажа байна. ВКП(б)-гэй ЦК-гэй февральска Пленумэй түүхэтэ тогтоолые бөлүүлэн, колхозууд, совхозууд ба МТС-үүдтэ харюусалгата тушаалнуудта олон мянган колхознигуудай дунда этигэлтэй найдалтай болоһон хүнүүд дэбжүүлгэдэ.

Тинихын хажуугаар хүдөө ажахые хүгжөөхэ тушаа манай республикын колхозууд, совхозууд ба МТС-үүдэй хүдэлмэридэ дутуу дунда зүйлүүд олон бин. Тарилганаа үндэр ургаса хурьяа тэмсэл зарим аймагуудта хурьяа ябуулагдана. Малай тоо толгой олошоруулха ба ашаг шэмые дээшлүүлжэ аргаболомжонууд хү-

дээ бидэнэр мал ажалые дайнай урда тээхи хэмжээндэ хүргэхэ ба үлүүлэн гаргаха, ашаг шэмэ ехэтэ хайн үүлтэрэй малтай болохо еһотойбди.

Тарьян ажалай талаар үндэр баян ургаса туйлаха, хүдөө ажахын шэнэ культурануудые тарилга болохо, малай тэжээлэй ногоо тарилгата зүб севообородто хаа-хяангүй орохо ябадалые туйлаха еһотойбди. МТС-үүд өөһөдөнгөө бүхы хүдэлмэринэ зүбөөр эмхидхэжэ табилд, тракторна хүдэлмэринин түсбүүдые хайн шанартайгаар дүүргэхэ, колхозуудта үндэр ургаса абаха ябадалые хангаха еһотой болоно. Колхозуудые ажахын ба эмхидхэлэй талаар бэхижүүлхэ, хүдөө ажахын артелиин Уставые элдэхэ ба хазагайруулха ябадалые эсэслэн усадхажа, колхозой нийтын зөөрние саашаадаа арбидхаха шухала.

Колхознигуудай ажабайдалые хайжаруулха тэмсэлые саашаадаа улам эршэмтэйгээр ябуулха хэрэгтэй.

Дээрэ хэлэгдэһэн харюусалгатай зорилгонуудые бөлүүлхын түлөө партийна организацинууд болбол олоннитэ колхознигуудай дунда, совхозууд ба МТС-үүдэй хүдэлмэрилгэшэдэй дунда агитационно ойгууламжын хүдэлмэринэ үргэнөөр дэлгэрүүлжэ еһотой. Тэдэнэр хадаа колхоз, МТС, совхозуудай ажалые шадмаргаар хүтэлбэрлэхэ, шалгахы хангаха хэрэгтэ тусхай анхарал хандуулха болоно.

Колхозно тарьяшадэй дунда социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, хүдөө ажахые хүгжөөхэ дэбжүүлжэ зорилгонуудые шиндэхын тулада ольшевистекэ оролдог ба үүсхэл гаргаха еһотойбди.

Мүнөөдэр манай республикын колхозно тарьяшад ВКП(б)-гэй ЦК-гэй февральска Пленумэй түүхэтэ тогтоолой хоёр жэлэй оёе тэмдэглэхэ зуураа, өөһөдөнгөө хэһэн бүтээһэн ажалые бүридхэжэ үзээд, ажал хүдэлмэрэе улам амжалтатыйгаар ябуулха, хүдөө ажахые хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ замуудаа тодорхойлохо зэргэтэй.

Манай республикын колхозууд, совхозууд ба МТС-үүд 1949 ондо тон ехэ харюусалгатай зорилгонуудые шиндэхэ еһотой болоно. Хабарай тарилгада бэлдхэлэй ябаса тухай ССР Союзай Министруудэй Советэй ба ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй тогтоол болон мал ажалай түрүүшүүдэй республиканска зүблөөндэ хабаадагдай хандалга соо эдэ зорилгонууд эли тодоор заагдаһан байна.

Республикын эрэгтэй, эмэгтэй колхознигуудай, МТС ба совхозуудай хүдэлмэрилгэшэдэй, партийна, советскэ организацинуудай үмэнэ ВКП(б)-гэй ЦК-гэй февральска Пленумэй түүхэтэ тогтоолые саашадань хэлбэришэгүүрөөр бөлүүлжэ гэгэһэн зорилго табигдана. Тинхэ-

Врачуудтай ханалаа нэгэдэнэбди

«Хара мэхэсэн, хуурмаг эмшэн» тухай республикийн врачуудай бичиг «Б. М. Үнэнэй» февралын 20-ой номерто толилогдоо хэн, манай уншагшад хуурмаг эмшэн Жамьяновой хорото муухай ябуулганууд тухай дуулаад байхдаа, эхэтэ дураа гутаж, тэрэчине шоо үзэнэ, шобто харана. Иймэ мэдүүлгэнүүд манай редакцида маша олоороо орожо байна.

Ябуул мэхэшэдтэ ямаршые харгы байхагүй!

Революциин урда элдэо мэхэшэд «аргашад» бурят-монгол арадай дунда ехэ олон байхан юм. Ушар юуб гээбэл, хаанта засаг ажалша арадай элүүр энхэ байдалые сахихаа оролдологүй байгаа.

Манай Советскэ Правительство ажалшада элүүр энхэ байдалые хамгаалха талаар саг үргэлжэ анхарал оролдологоо гаргажа байдагынь советскэ хүн бүхэндэ мэдээжэ. Иймэ байн байтар Жамьянов шэнги зарим нэгэ хуурмаг мэхэшэний үзэгдэхэ ябадал дураа гутама баомита болоно.

Советскэ хүнтүдэй дунда зарим нэгэ гээгдэнги ноурууд байдаг гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Дээрэ нэрлэгдэнэн Жамьянов шэнги ябуул «аргашад» хамагай түрүүндэ тинмэ хүнүүдтэ хандадаг байха юм. Тинмэ хара мэхэшэдэй аяг ааша, «арга тубаламжан» туша хэхэгүй, харин тодхор татахань элитэ.

Ушар нимээнэ бидэнэр, Улан-Удын центральна поликлиникын хүдэлмэрилэгшэд, советскэ врачуудтай өөһэднэгөө ханалые сүм нэгэдүүлнэбди. Арад зоной дунда медико-санитарна талаар хүдэлмэри сагүргэлжэ ябуулхабди гэжэ бүхы коллективэйнгээ зүгөө мэдүүлнэбди. Манай хэхэ энэ хүдэлмэри хадаа мунхаг ба хомхой хобдо «аргашадай» хорото хэрэгые элүүрлэн усадхаха ябадалда тушална.

Ябуул мэхэшэдтэ ямаршые харгы байха ехөгүй!

Поликлиникые даагша В. М. Дудин, месткомой түрүүлэгшэ Н. В. Красавцева, врачууд: Б. А. Киселева, А. Е. Ицкович, А. И. Мухина, В. А. Мозжухина, М. Х. Янгирова, М. Я. Маргулис. Медсестранууд: А. Д. Борисова, Т. М. Хмелева, Е. Д. Балаганская.

Балар сагай үлээдэнүүдтэй тэмсэхэ шухала

Хуурмаг эмшэн Жамьяновой хомхой сэдхэхэд, хорото аашые элүүрлэн манай түрүү врачнарай бэшэгые, мүн бусад нүхэдэй статынуудые уншаад байхдаа, би хара мэхэшэдые гүн эхээр шоо үзэнэб, шобто харанаб.

Би ламанар бөөнэр тухай яшала мэдэхэ хүм. Үбшэнтэниие аргалха ямаршые эрдэм нургаал тэдэндэ байхагүйн мэдээжэ. Тэдэнэр хадаа зарим барга гээгдэнги хүнтүдые мэхэлэн өөрынгөө нүлөөдэ оруулхые оролдодог байха юм.

Би мүнөө 72 наһатайб. Хаанта засагай үедэ миини залууда манай

нютагта медицинскэ эмхи зургаан гэжэ оройдоо байгаагүй. Мүн врачнарые огто үзэгдэдэггүй энэ. Тинмээнэ үбшэлэн зарим хүнтүд Жамьяновын хуурмаг эмшэндэ нүгэдэхэ баатай болодог байгаа. Тээд тэдэнэр ямаршые тушаламжа хүргэдэггүй, хүргэжэ шададагышгүй бэйлэй.

Мүнөө социалистическэ культурын бадаран хүтжөөд байхан энэ үедэ эрдэм наукада эрид харша «эмнэлгэ» хэжэ байхан хара мэхэшэниие элүүрлэн, тэдэнэртэй шанга тэмсэл ябуулха шухала байна.

Н. Санжиев.

Хуурмаг эмшэд—хорото дайсад гэшэ

Манай орон дотор медицинскэ эрдэм ба техникэ маша үргэнөөр бадаран, мэргэжэл түгэлдэр врачууд олоороо урган гараад, арал түмэндэ аша тушаа үзүүлжэ байна.

Тини, тон олонхи хүнтүд хадаа элдэб эсын «аргашад» абаралшадай мэхэ гоходо орохооо болижо, харин тэдэнниие эзбүүрхэн харадаг болонхой.

Гэхэ зуура, мухар хүзэгэй хирэ тоононшоо хагасаадгүй эды-тэдхэн хүнтүд зүйн бүрини жүүлгүүд-мэ-

хэшэдтэй гуйбалдадаг байһаар. Энэниие хамбаашалан, Жамьяновын хара мэхэшэд зарим гээгдэнги ноуруудтай бэе махабдынь муудахаахана гадна, мүн сэдхэхэ бодолынь мунхаруулха гэдэн бэдэлгэ гаргадаг байна.

Тинмээнэ, хуурмаг эмшэд, зайгуул гуйбууршадтай тэмсэхэ гэшэ ушар еһо мэдэхэ хүн бүхэнэй хүндэтэ хэрэг болоно.

Т. Баханов.

Хилын саана юун болоноб

Советскэ Армиин 31 жэлэй ойе найндэрлэлгэ

ПОЛЬША

ВАРШАВА, февралын 24. (ТАСС). Польшын ажалшад СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнтүдэй 31 жэлэй ойе үсэгэлдэр баярай оршон байдалда тэмдэглэбэ.

Советскэ Армиин ба Польско сэрэгүүдэй хүндэлдэ зориулардан Варшава бодохоодошон памятник дээрэ веногуудые табива.

Президентын тусхай түлөөлэгшэ — министр Миял ба Министруудэй Советэй түрүүлэгшын тусхай түлөөлэгшэ — министр Вольский веногуудые табива. Тэдэнэй үүлээр, Советскэ Союзай Маршал Рокоссовский, Национальна оборонын министр Жимерский, Польско хүдэлмэришэний нэгэдэмэл партиин Центральна Комитедэй түлөөлэгшэ Изидорчик мүн веногуудые табиван байна.

Тэрэшэлэн бусад өлөн өргани-зацинууд ба эмхи-зургаануудай, фабриканууд болон заводуудай түлөөлэгшэд веногууд табива.

ВАРШАВА, февралын 24. (ТАСС). Советскэ Союзай Маршал Рокоссовский польско правительствын ба польско сэрэгүүдэй уряалаар Варшава айтшалжа ошоод, бусаб.

США

ВАШИНГТОН, февралын 24. (ТАСС). Советскэ Армиин 31 жэлэй ойи найндэртэ зориулан, Вашингтондохи Советскэ Посольство дотор СССР-эй сэрэгэй атташе генерал-майор Большаковой ба Далайн Сэрэгэй атташе контр-адмирал Глинковэй эмхидхэйн уулзалгада 250 хүн — дипломатическа түлөөлэгшэд ба сэрэгэй ноурууд хабаадаб.

Уулзалгада хабаадагшад дунда — США-да байгаа СССР-эй Посол Панюшкин ба дипломатическа корпусай гэшүүд байлсаа.

МНР

УЛАН-БАТОР, февралын 24. (ТАСС). Советскэ Армиин 31 жэлэй ойтой дашарамдуулан, үсэгэлдэр үдэшэ Улан-Баторта Монгол Арадай Республикын Бага Хуралай Президиумэй, Монголой Арадай-революцино партиин ЦК-гэй ба Правительствын, городой органицинуудай ба Монгол Арадай-революцино Армиин гарнизонной частинуудай баярай суглаан ажалшадтай түлөөлэгшэдтэй сугтаа хэлдэ. Хүндэтэ Президиумдэ И. В. Сталин түрүүтэй ВКП(б)-гэй ЦК-гэй Политбюро халуун овалар утгадан хунгадаа.

Советскэ Армиин ба Улан-Сэрэгэй Флодой 31 жэлэй ой тухайла МНР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнтүдэй главнокомандлагшын орлогшо генерал-майор Жанчив элидхэл хэбэ.

ФРАНЦИ

ПАРИЖ, февралын 24. (ТАСС). Советскэ Армиин 31 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Советскэ Армида эльгээхэ гэжэ Французска компартиин Центральна Комитедэй батал-

хан амаршалгын текстые мүнөөдэр «Юманите» газетэ толилоб.

Центральна Комитет болбол Сталинградта ба Берлиндэ илагшадтай армиине — агууехэ ба хүсэн түгэлдэр Советскэ Армиине амаршална.

ЧЕХОСЛОВАКИ

ПРАГА, февралын 24. (ТАСС). Советскэ Армиин 31 жэлэй ойи хүндэлдэ зориулан, Прагада байгаа СССР-эй сэрэгэй атташе үсэгэлдэр уулзалга хэбэ. Уулзалгада Чехословакия Республикын Президент Клемент Готвальд, Национальна оборонын министр генерал Свобода, правительствын гэшүүд, политическэ ба нийтын элитэ ехэ ажал-ябуулгад, генералитет ба бусад хабаада.

БОЛГАРИ

СОФИЯ, февралын 24. (ТАСС). Советскэ Армиин 31 жэлэй ойи хүндэлдэ зориулагдан, Болгаридеи СССР-эй Посольство дотор үсэгэлдэр ехэ уулзалга болоо. Энэниие Советскэ Союзай сэрэгэй атташе генерал-майор Павлов хэнэн байна.

Уулзалгада Болгарини Премьер-Министрын орлогшод Василь Коларов, Георгий Трайков ба Кимон Георгиев, правительствын гэшүүд, Эсэгэ оройной фронтын Национальна советэй түлөөлэгшэд, Болгаридеи байгаа СССР-эй Посол М. Ф. Болров, дипломатическа корпусой гэшүүд, болгарска армиин генералитет, наукин, культурын ба искусствын ажал-ябуулгад хабаада.

РУМИНИ

БУХАРЕСТ, февралын 24. (ТАСС). Советскэ Союзай Зэбсэгтэ Хүсэнтүдэй 31 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Румыно-Советскэ хани барисаанай обществын Бухарестдахи баярай суглаан ба бусад байлсаа.

Эндэ Румынска Арадай Республикын Премьер-Министр д-р Петру Грозэ, правительствын гэшүүд, Национальна Ехэ Суглаанай түрүүлэгшэ Теохари Джоржеску ба бусад хабаада. Тэрэшэлэн Румынида байгаа СССР-эй Посол С. И. Кавтаралде байлсаа.

Суглаанай Хүндэтэ Президиумдэ генералиссимус И. В. Сталин, В. М. Молотов ба Советскэ Союзай Маршалнууд К. Е. Ворошилов, Н. А. Булганин ба Ф. И. Толбухин хунгада.

Арадуудай эб найрамдалай ба эрхэ сүлөөгэй арми — Советскэ Арми тухай генерал-майор Вальтер Роман элидхэл хэбэ.

И. В. Сталинда эльгээгдэхэ амаршалгын телеграммын текст нэрэмэ альгаташалгаар утгадан, баталагда.

Үсэгэлдэр столицын ажалшад, армиин ба нийтын органицинуудтай түлөөлэгшэд хадаа советскэ сэрэгшын памятник дээрэ олон тоото веногуудые табиван байна.

АНГЛИ

ЛОНДОН, февралын 24. (ТАСС). Советскэ сэрэгэй атташен уялгы дүүргэгшэ Самарин февралын 25-да, Лондондо, Советскэ Армиин 31 жэлэй ойтой дашарамдуулан, уулзалга хэбэ.

Уулзалгада хабаадагшад дунда: Английска кабинетэй гэшүүд, министрүүд Стречи, Бивен, Льюис Силкин, тэрэшэлэн Ланкастерска герцогствын канцлер Хью Дальтон, Шинуэл, дипломатическа корпусай гэшүүд, парламентын гэшүүд ба бусад бии байба.

ГЕРМАНИ

БЕРЛИН, февралын 24. (ТАСС). Советскэ эзэмдэлгын бүлэг сэрэгүүдэй главнокомандлагша ба Германидахи Советскэ Сэрэгэй Захиргаанай (СВАГ) главно-начальник Советскэ Союзай Маршал Соколовскийн дэргэдэ, Советскэ Армиин 31 жэлэй ойтой дашарамдуулан, баярай уулзалга болобо.

Тэндэ Польшын, Чехословакиин ба бусад ороноудай сэрэгэй миссионуудэй ахалагад, тэрэшэлэн баруунай эзэмдэлгын засагаархидай түлөөлэгшэд хабаадалсаа. Тэрэшэлэн СВАГ-эй политическэ советник Семенов, Советскэ Армиин генералууд ба бусад байлсаа.

КОРЕЯ

ПХЕНЬЯН, февралын 24. (ТАСС). Советскэ Армиин 31 жэлэй ойдо зориулагдан, СССР ба Корейын хоорондохи культурина холбоо барисаанай обществын Центральна Правлениин баярай заседани Пхеньянда болоо.

Заседани дээрэ Корейын Арадай Верховно Суглаанай Президиумэй гэшүүд, Президиумэй Түрүүлэгшэ Ким Ду Бон түрүүтэйгээр, Арадай Верховно Суглаанай депутатууд, правительствын гэшүүд хабаада.

Корейскэ арадай армиин штабай начальник Кан Ген хадаа советскэ Арми тухайда элидхэл хэбэ.

Генералиссимус И. В. Сталинда эльгээгдэхэ амаршалгын телеграммые ехэ баяртайгаар баталан абаа.

Советскэ Армиин 31 жэлэй ойи найндэр хадаа Корее сүлөөлэгшэ Советскэ Армида корейскэ арадай инаг дуратай байһадай шэнэ демонстраци болобо. Энэ найндэр корейскэ ба советскэ арадуудай хоорондын хани барисаае бэхн-жүүлэхэ тэмдэг доро үнгэрөө.

Тэрэшэлэн Советскэ Армиин 31 жэлэй ойи найндэртэй дашарамдуулан, Канадада, Данида ба мүн бусад ороноудта суглаанууд, уулзалганууд болонон байха юм.

МТИ агентствын мэдээсэл

БУДАПЕШТ, февралын 24. (ТАСС). МТИ гэжэ венгерскэ телеграфна агентствын мэдээсэлэнэй еһоор, Венгерскэ арадай бээ даалгын фронтын нийтэ гүрэнэй сагуурын совет болбол венгерскэ бээ даанги демократическа партиин ба радикальна демократическа партиина союзай (радикальна ба гражданска демократическа партинуудай союзай) мэдүүлгэнүүдые эбшэн хэлсэбэ. Тэдэ мэдүүлгэнүүд дотороо арадай фронтын зэргэдэ абыт гэжэ гуйһан байна.

Арадай фронтын сагуурын совет хадаа фронтын уставна үндэлэхэ уялануудые эл партинуудай дааж абаха байһаниие анхаралда абажа, тус партинуудые венгерскэ арадай бээ даалгын фронтын составта оруулха шийдхэбэри гаргаба.

Харюусалгата редакторай орлогшо Б. ОЧИРОВ

„Прогресс“ кинотеатрта үдэр ба үдэшэ „Владимир Ильич ЛЕНИН“

гэжэ хүсэд метражтай, документальна шэнэ фильм харуулагдажа байна.

Сценарниие зохогшод: Е. Кригер, В. Беляев, М. Ромм. Режиссёрнууд: Михаил Ромм ба Василий Беляев.

Фильм болбол ажалшад агууехэ вождь В. И. Ленин ажа-байдал ба ажал-ябуулгада зориулагдан байна.

Тус фильм 1948 ондо Улан Тугай орденото документальна фильмүүдэй центральна студээр гаргагдан байха юм. 1949 ондо Главкинопрокадаар гаргагда.

БУДАМШУУ ХУБУУН*

(Арадай аман зохёолһоо)

3. ХАМБА ХУСАБА

Хорин барынгаа һүүлшын үдэрэй эрхэдэ, Будамшуу хубуун ноёдһөө ингэжэ асууба:

—Хамба лама миний урда хоёр хүл дээрэ бодөө һэн гү?

—Бодоо—гэбэ ноёд.

—Хамба лама баншан малгайгаа намда үгөө һэн гү?

—Үгөө!—гэжэ баяшуул мэдэрбэ.

—Һэ, энэтнай юуншые бэшэ, одоо би хамба ламые нохой шэнгээр хусулхаб—гэбэ ха.

«Будамшуу! Ши ятэвэе бү дэмьрэ! Хамба лама шиний. Үгэдэ орожо, нохой шэнгээр хусахагүй байха»,—гэжэ тэндэ байһан баяд ноёд шууялдашабад ха.

—Юундэ шууялдашабаб?—гэжэ Будамшуу аалин намдууханаар асууһанайнгаа һүүлээр: боосоо хэхэмнай гү? Хэрбээ боосоогоо алдаа һаамни гушан жэлэй хугасаа соо намаар барлагые хэхэт. Хэрбээ минни эдэе хада, гушан һара соо намайе түлбэргэчгөөр тэжээхэт—гэбэ.

Байһаар Будамшуу һаяа абажа, боосоогоо буршажархина гү,—гэжэ

баяд ноешуул Будамшуутай боосоогоо түргэн баталба.

—Зай, таанар хамба ламын үүдэндэ шагнажа байгты! Би ороод хамбые нохой шэнги хусулхаб,—гээд дасан соо оробо ха.

—Гэгээн лама, намда хэлэжэ угыт! Гол голлой нохойн дуун ондо ондоо гэжэ хэлсэдэг. Минийл ябан газарнуудта «һаб-һүб» гэжэ хуссадаг. Ондоогоор хайшан гээд хуссадаг юм хаб?

—Гэгээн лама, намда хэлэжэ угыт! Гол голлой нохойн дуун ондо ондоо гэжэ хэлсэдэг. Минийл ябан газарнуудта «һаб-һүб» гэжэ хуссадаг. Ондоогоор хайшан гээд хуссадаг юм хаб?

—Гэгээн лама, намда хэлэжэ угыт! Гол голлой нохойн дуун ондо ондоо гэжэ хэлсэдэг. Минийл ябан газарнуудта «һаб-һүб» гэжэ хуссадаг. Ондоогоор хайшан гээд хуссадаг юм хаб?

—Гэгээн лама, намда хэлэжэ угыт! Гол голлой нохойн дуун ондо ондоо гэжэ хэлсэдэг. Минийл ябан газарнуудта «һаб-һүб» гэжэ хуссадаг. Ондоогоор хайшан гээд хуссадаг юм хаб?

—Гэгээн лама, намда хэлэжэ угыт! Гол голлой нохойн дуун ондо ондоо гэжэ хэлсэдэг. Минийл ябан газарнуудта «һаб-һүб» гэжэ хуссадаг. Ондоогоор хайшан гээд хуссадаг юм хаб?

—Гэгээн лама, намда хэлэжэ угыт! Гол голлой нохойн дуун ондо ондоо гэжэ хэлсэдэг. Минийл ябан газарнуудта «һаб-һүб» гэжэ хуссадаг. Ондоогоор хайшан гээд хуссадаг юм хаб?

—Гэгээн лама, намда хэлэжэ угыт! Гол голлой нохойн дуун ондо ондоо гэжэ хэлсэдэг. Минийл ябан газарнуудта «һаб-һүб» гэжэ хуссадаг. Ондоогоор хайшан гээд хуссадаг юм хаб?



Уранзурааша Ц. Сампиловой зураг.

(Үргэлжлэсэлдэнь хожом гаргаха.)